

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий Інститут заочного та дистанційного навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної і
методичної роботи

_____ Т. Іванова
"_____" "_____" 2016р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

(додаток)

навчальної дисципліни

"Екологічна експертиза"

(за кредитно-модульною системою)

Галузь знань: 0401 "Природничі науки"
Напрямок підготовки: 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування"

Курс – 4, 5
Лекції – 6 (4, 2) Семестр – 8, 9
Практичні заняття – 6 (-, 6) Диференційований залік – 9 семестр
Самостійна робота – 96 (20,76)
Усього (годин/кредитів ECTS) – 108/3,6

Контрольна робота – 9 семестр

Індекс РБ-12-6.040106/13-3.1.12

СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03-01-2016

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 2 із 12	

Робоча навчальна програма дисципліни "Екологічна експертиза" розроблена на основі робочого навчального плану № РБ-12-6.040106/13 підготовки фахівців освітнього ступеню "Бакалавр" для напряму підготовки 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування", навчальної програми цієї дисципліни, індекс Н5-6.040106/13-3.1.12, затвердженої ректором 20.02.2015 р., робочої навчальної програми цієї дисципліни денної форми навчання, індекс Р5-6.040106/13-3.1.12, затвердженої 20.02.2015 р., "Тимчасового Положення про організацію навчального процесу за кредитно-модульною системою (в умовах педагогічного експерименту)" , "Тимчасового Положення про рейтингову систему оцінювання", затверджених наказом ректора від 15.06.2004 №122/од, та наказу ректора від 12.04.2005 №81/од. ., методичних вказівок до розробки та оформлення робочих навчальних програм з рейтинговою системою оцінювання знань студентів з дисциплін ННІЗДН.

Робочу навчальну програму розробив:

Доцент кафедри екології _____ І. Трофімов

Робоча навчальна програма обговорена та схвалена на засіданні випускової кафедри екології, протокол №_____ від "29" лютого 2016 р.

Завідувач кафедри _____ С. Бойченко

Робоча навчальна програма обговорена та схвалена на засіданні науково-методично-редакційної ради ННІЗДН, протокол №_____ від "_____" _____ 2016 р.

Голова НМРР _____

УЗГОДЖЕНО

Заступник директора ННІЗДН

_____ Н. Шаповал

" ____ " _____ 2016 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 3 із 12	

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1. Зміст навчальної дисципліни	4
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	4
1.2. Проектування дидактичного процесу з видів навчальних занять та самостійна робота студентів (зміст та обсяг).....	6
2. Завдання на контрольну роботу	9
2.1. Контрольна робота.....	9
3. Перелік завдань для підготовки до диференційованого заліку	10
3.1. Перелік питань на диференційований залік	10
4. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	11
4.1 Список рекомендованих джерел.....	11
4.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до технічних засобів навчання.....	11
Форми документів Системи менеджменту якості	12

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 4 із 12	

ВСТУП

Однією з необхідних умов організації навчального процесу за кредитно-модульною системою є наявність робочої навчальної програми з кожної дисципліни, виконаної за модульно-рейтинговими засадами і доведеної до відома викладачів та студентів.

Рейтингова система оцінювання (PCO) є невід'ємною складовою робочої навчальної програми і передбачає визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного та семестрового контролю, з наступним переведенням оцінки в балах у оцінки за традиційною національною шкалою та шкалою ECTS (European Credit Transfer System).

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності сучасних методів і правил проведення експертної оцінки об'єктів екологічної експертизи, що забезпечує формування фундаментальних базових екологічних знань, основ екологічного мислення професійного фахівця, здатного формувати масову екологічну свідомість населення.

Основною метою даної дисципліни є надання майбутнім фахівцям науково-теоретичних знань і практичних навиків, спрямованих на оволодіння теоретичними та методичними засадами реалізації комплексної екологічної експертизи із засвоєнням основних концепцій виконання екологічної оцінки запланованої чи здійснюваної діяльності господарських об'єктів та комплексів, що мають негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, екологічних ситуацій, проектних та передпроектних матеріалів, проектів законодавчих та нормативно-правових актів, документації з впровадження нової техніки, технологій та продукції.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- визначення форм, принципів, організації екологічної експертизи;
- визначення спеціальних вимог до документації на об'єкти державної екологічної експертизи;
- вивчення сучасних вимог до експертної діяльності;
- вивчення джерел забруднення об'єктів екологічної експертизи та реалізації відповідних методів і засобів її захисту, відновлення та раціонального використання ресурсів;
- визначення пріоритетних природоохоронних проблем об'єктів екологічної експертизи;
- визначення оптимальних способів управління природоохоронницькою діяльністю господарських об'єктів та комплексів;
- вивчення ключових компонентів: скринінгу та скоупінгу, - визначення задач і видів діяльності, для яких повинна проводитись ЕО;
- визначення альтернатив розвитку або діяльності в контексті ЕО;
- вивчення стандартизованих методів, що використовуються для виявлення впливів, їх загальні переваги і недоліки;
- оцінка якості в процесі ЕО;
- вивчення принципів управління проектом ЕО;
- проведення комплексної еколого-економічної оцінки впливу запланованої чи здійснюваної техногенної діяльності на стан навколишнього природного середовища, використання та відтворення природних ресурсів;
- підготовка науково-обґрунтованих об'єктивних висновків екологічної експертизи;
- вивчення стану та вимог до екологічної експертизи в індустріально-розвинутих країнах.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 5 із 12	

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Екологічна експертиза»					
8 семестр					
1.	Поняття екологічної експертизи. Мета, завдання та призначення екологічної експертизи.	4	1	-	3
2.	Види екологічної експертизи. Особливості нормативно - правового регулювання екологічної експертизи в Україні.	6	1	-	5
3.	Шляхи проведення державної екологічної експертизи.	4	1	-	3
4.	Права громадських об'єднань, які здійснюють громадську екологічну експертизу.	4	1	-	3
5.	Статус експерта екологічної експертизи. Права та обов'язки експерта та замовників екологічної експертизи.	3	-	-	3
6.	Історія розвитку екологічної експертизи в Україні. Особливості організації. Порядок участі громадськості в державній екологічній експертизі.	3	-	-	3
Усього за 8 семестр		24	4	-	20
9 семестр					
7.	Порядок проведення екологічної експертизи. Процедура проведення екологічної експертизи. Умови і підстави проведення державної екологічної експертизи.	24	2	2	20
8.	Поняття «Оцінка впливів на навколишнє середовище (ОВНС)». Мета і задачі ОВНС. Складові ОВНС. Нормативна база складання ОВНС. Екологічні небезпечні об'єкти та види діяльності.	30	-	2	28
9.	Методи оцінки впливів на природне навколишнє середовище: клімат і мікроклімат; атмосферне повітря; водне середовище; ґрунти; тваринний, рослинний світ та заповідні об'єкти.	22	-	2	20

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016		
		Стор. 6 із 12			

10.	Контрольна робота	8	-	-	8
	Диференційований залік	-	-	-	-
	Усього за 9 семестр	84	2	6	76
	Усього за модулем №1	108	6	6	96
	Усього за навчальною дисципліною	108	6	6	96

1.2. Проектування дидактичного процесу з видів навчальних занять та самостійна робота студента (зміст та обсяг)

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			Список рекомендованих джерел
		Лекції	Практичні заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6
Модуль №1 «Екологічна експертиза»					
8 семестр					
1.	Поняття екологічної експертизи. Мета, завдання та призначення екологічної експертизи.	1	-	0,5	[1 розд.1.]
	Особливості державного регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.		-	2,5	[4 розд. 1,3,4]
2.	Види екологічної експертизи. Особливості нормативно - правового регулювання екологічної експертизи в Україні.	1	-	0,5	[1 розд.2, С.22-44], [4 розд. 2, С.32-44]
	Компетенція Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Уряду АРК та місцевих ряд в галузі екологічної експертизи.		-	4,5	[1 розд. 1 С.89-91] [4 розд. 5, С.138-145]
3.	Шляхи проведення державної екологічної експертизи.	1	-	0,5	[1 розд. 9], [4 розд. 16]
	Статус висновків державної та громадської екологічної експертизи.		-	2,5	[1 розд. 7], [4 розд. 10]
4.	Права громадських об'єднань, які здійснюють громадську екологічну експертизу.	1	-	0,5	[3 розд. 1,2], [5 С.55-80]
	Права, обов'язки та гарантії незалежності експерта екологічної експертизи.		-	2,5	[3 розд.3,4,5], [5 С.18-54]
5.	Статус експерта екологічної експертизи. Права та обов'язки експерта та замовників екологічної експертизи.	-	-	3	[6 С.41-45] [1розд.5, С.126-140]

6.	Історія розвитку екологічної експертизи в Україні. Особливості організації. Порядок участі громадськості в державній екологічній експертизі.	-	-	3	[6 С.36-41]
Усього за 8 семестр		4		20	
7 семестр					
7.	<i>Лекція:</i> Порядок проведення екологічної експертизи.	2	-	1	[6 С.29-36]
	<i>Практичне заняття:</i> Процедура проведення екологічної експертизи.	-	2	1	
	Умови і підстави проведення державної екологічної експертизи. Умови і підстави проведення державної екологічної експертизи.	-	-	18	[1С.77-89]
8.	<i>Практичне заняття:</i> Поняття «Оцінка впливів на навколишнє середовище (ОВНС)». Мета і задачі ОВНС. Складові ОВНС.	-	2	1	[6 С.45-48]
	Нормативна база складання ОВНС. Екологічні небезпечні об'єкти та види діяльності.	-	-	27	[1С.25-260]
9	<i>Практичне заняття:</i> Методи оцінки впливів на природне навколишнє середовище: клімат і мікроклімат; атмосферне повітря; водне середовище; ґрунти; тваринний, рослинний світ та заповідні об'єкти.	-	2	1	[6 С.23-29]
	Природоохоронні заходи: ресурсозберігаючі, захисні, відновлювальні, компенсаційні, охоронні. Складання «Матеріалів ОВНС» в складі проектної та перед проектної документації. Заява про екологічні наслідки діяльності. Рецензування та експертиза «Матеріалів ОВНС» (Шифр ОПП – 3.12.03). Експертизи проектів будівництва відповідно Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Інвестиційний процес будівництва на Україні та роль ОВНС в ньому. Фінансування державної і інших екологічних експертиз. Нормативні витрати на проведення державної екологічної експертизи. Висновки державної екологічної експертизи. Зміст, строк дії і оскарження висновків державної екологічної експертизи.	-	-	19	[6С.25-150]

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 8 із 12	

10.	Контрольна робота	-	-	8	1-8,
	Диференційований залік	-	-	-	-
	Усього за 9 семестр	-	6	76	
	Усього за модулем №1	6	6	96	
	Усього за навчальною дисципліною	6	6	96	

2. ЗАВДАННЯ НА КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

2.1. Контрольна робота

Контрольна робота з дисципліни виконується у дев'ятому семестрі з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Мета контрольної роботи полягає у вмінні студента здійснювати екологічну експертизу вибраного підприємства, об'єкта.

Виконання, оформлення та захист контрольної роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій. Час, потрібний для виконання контрольної роботи – до 8 годин самостійної роботи.

Тема контрольної роботи визначається студентом за бажанням. У якості теми студент обирає любий об'єкт чи підприємство, територіальну область чи район. Тему контрольної роботи слід починати зі слів «Проведення екологічної експертизи...», а далі указувати об'єкт, як приклад «Проведення екологічної експертизи обухівської паперової фабрики».

3. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

3.1. Перелік питань на диференційований залік

1. Історія еколого-експертної діяльності.
2. Види екологічної експертизи.
3. Особливості нормативно - правового регулювання екологічної експертизи в Україні.
4. Історія розвитку екологічної експертизи в Україні. Особливості організації.
5. Порядок участі громадськості в державній екологічній експертизі.
6. Права та обов'язки експерта екологічної експертизи.
7. Особливості державного регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.
8. Мета, завдання та призначення екологічної експертизи.
9. Компетенція Верховної Ради в галузі екологічної експертизи.
10. Особливості нормативно - правового регулювання екологічної експертизи в Україні.
11. Обов'язки та гарантії незалежності експерта екологічної експертизи.
12. Громадська та інші види екологічної експертизи.
13. Права громадських об'єднань, які здійснюють громадську екологічну експертизу.
14. Державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи
15. Компетенція Кабінету Міністрів в галузі екологічної експертизи.
16. Статус висновків державної та громадської екологічної експертизи

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 9 із 12	

17. Види екологічної експертизи
18. Шляхи та терміни проведення екологічної експертизи.
19. Державна екологічна експертиза.
20. Нормативи витрат на проведення екологічної експертизи.
21. Поняття екологічної експертизи.
22. Етапи проведення екологічної експертизи.
23. Складання висновків екологічної експертизи та еколого-експертної оцінки досліджуваного об'єкту.
24. Визначення обсягів і змісту матеріалів ОВНС. Заява про наміри.
25. Екологічні впливи. Типи екологічних впливів.
26. Фінансування державної і інших екологічних експертиз.
27. Мета і задачі ОВНС. Складові ОВНС.
28. Нормативна база складання ОВНС.
29. Органи державної влади, компетентні при проведенні екологічної експертизи. Їх повноваження.
30. Оцінка соціального ризику впливу планової діяльності.
31. Склад і структура розділу ОВНС.
32. Складання висновків екологічної експертизи та еколого-експертної оцінки досліджуваного об'єкту.
33. Методи залучення громадськості до ОВНС.
34. Екологічні впливи. Типи екологічних впливів.
35. Зміст, строк дії і оскарження висновків державної екологічної експертизи.
36. Оцінка ризику планової діяльності на здоров'я населення.
37. Нормативна документація, необхідна для проведення екологічної експертизи.
38. Особливості оцінки впливів на навколишнє природне середовище при будівництві та у схемі інвестиційного процесу будівництва.
39. Методи оцінки впливів на навколишнє техногенне середовище.
40. Фінансування державної і інших екологічних експертиз.

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Список рекомендованих джерел

Основні

1. Закон України. Про екологічну експертизу. 1995 р.
2. Запорожець О.І. Курс лекцій з екологічної експертизи. Слайди. Комп'ютерна версія., - К.:НАУ. 2005 (російською, українською та англійською мовами).
3. Запорожець О.І. Курс лекцій з екологічної експертизи. Посібник для вузів Комп'ютерна версія, - К.:НАУ. 2005 (російською, українською та англійською мовами).
4. Державні будівельні норми України. ДБН А2.2.1-2003. Склад та зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні та будівництві підприємств, будинків і споруд. Основні положення проектування. 2003 р. - 28с.
5. Порядок передачі документації на державну екологічну експертизу. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 1995 р. № 870.

Додаткові

6. Донченко В.К., Питулько В.М., Сорокин Н.Д. Экологическая экспертиза. – М., Академия. 2006. – 408с.
7. Черп О.М., Винниченко В.Н., Хотулева М.В., Молчанова Я.П., Дайман С.Ю. Экологическая оценка и экологическая экспертиза. – М., Эколайн. 2000. – 238с.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 10 із 12	

8. Кораблева А.И., Чесанов А.Г. Экологическая экспертиза. – Днепропетровск, Полиграфист. – 2002. – 220 с.

4.2. Перелік научних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до ТЗН

№ пор.	Назва	Шифр тем за тематичним планом	Кількість
1.	Слайди, плакати	1, 2, 4, 5, 6, 7	15 прим.
2.	Методичні вказівки з виконання лабораторних та курсової робіт.	1-7	5 прим. з кожної лабораторної роботи та їх електронні версії
3.	Роздатковий ілюстративний матеріал до лекційного курсу.	1, 3, 4	70 прим.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІЗДН 10.02.03 – 01-2016
		Стор. 12 із 12	

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				